

CURIERUL CREȘTIN

ORGAN OFICIAL AL DIECEZEI DE GHERLA.

CU UN ADAOS. NEOFICIAL.

Abonamentul pe un an 30 lei. Apare de 2 ori pe lună. Inserțiuni se primesc după învoială.

Partea oficială.

Școlile.

Pentru orientarea Veneratului Cler diecezan și și a senatelor școlare, comunicăm aici ordinul circular Nr. 25000 dat de Directoratul general al Ministerului Instrucțiunii publice către revizorii județeni în chestia funcționării școlilor primare.

„Ordin circular privitor la localurile școlare primare ale confesiunilor românești cu învățământ primar de stat.

În urma acordului încheiat de Ministerul Instruc. cu reprezentanții Mitropoliilor românești în anchetele dela 30 August Sibiu și 9 Septembrie a. c. la Blaj, privitor la localurile școlilor primare ale confesiunilor românești Vă împărtășim spre orientare și conformare următoarele:

1. Instrucția primară a elevilor Români va continua și în anul școlar curent tot în vechile localuri confesionale, rămânând aceste și pe mai departe în proprietatea comunelor bisericesti.

2. Parohiile, ca proprietare, conform angajamentului luat la Sibiu și la Blaj, se vor îngriji pe cheltuiala lor de întreținerea localurilor în stare de funcțiune normală acordându-le combustibil, curățit și reparare, în caz de nevoie.

3. Învățătorii numiți de Ministerul Instrucției la școlile de stat, vor fi repartizați la școlile confesionale unde funcționaseră înainte de statificare, continuând activitatea lor școlară conform legilor și Regulamentelor în vigoare. În comunele unde este nevoie de învățători, autoritățile bisericesti se vor adresa Directoratului General din Cluj, spre a trimite puteri didactice, fie prin numire fie prin detașare.

4. Comitetele școlare confesionale, din comunele cu învățătorii statificați vor continua a funcționa și pe mai departe, în tocmai ca și până acum afară de cazul când biserica a renunțat la susținerea școlii. *) În acest caz se va constitui sfatul școlar pentru școala de stat. Dacă confesiunea nu va putea acorda școlii cheltuielile materiale din orice motive, și aceste cheltuieli nu sunt trecute în bugetul general al Ministerului, locul comunei bisericesti și ia comuna politică, care va fi obligată a suporta aceste cheltuieli, până la regularea definitivă a chestiunii pe cale legislativă, ori trecerea cheltuielilor materiale în bugetul general.

5. Informați că învățătorii de stat repartizați la școlile confesionale nu și fac pretutindeni datoria față de biserică, prin această îi facem atenți din nou că sunt obligați a respecta cultul bisericeii care este susținătorul localului, cercetând regulat biserica, și conducând și elevii la serviciile divine din duminici și sărbători. Cei capabili vor executa cu elevii și cântări religioase, ca astfel să promovăm educația religioasă morală a cetățenilor. Veți controla în mod special această obligațiune raportându-ne pe cei neglijenți spre a lua față de ei sancțiunile cuvenite.

6. Orice conflicte pe chestiunea învățătorilor statificați și asupra localurilor confesionale se vor exclude, rămânând ca aceste după ce vor fi relatate Directoratului General să le aplice autoritățile școlare în drept.

În acest punct D-nii Revizori sunt chemați să fie cu atențiune cuvenită și să le prevină cazurile de susceptibilități personale și să le aranjeze pe cale pacinică.

7. Revizoratele școlare vor lua imediat măsurile cuvenite, ca localurile școlare să se pună la dispoziția instrucțiunii primare, să se curățe și aranjeze cu cele trebuitoare, de către comunitățile bisericesti, ca învățământul să continue fără zdruncinări păgubitoare.

8. Se va da atențiunea deosebită și igienei și curățeniei atât a localurilor cât și a curții și depondențelor școlare. La acest loc constatăm, că supt raportul curățeniei, organele școlare, locale nu se interesează prea mult expunând populația școlară la dese epidemii, cari secera vieți și întârzie instrucția școlară. Veți face atente sfaturile școlare și pe directorii școlari, ca în acest punct să-și facă datoria cu toată conștiințiozitatea. La inspecțiile școlare D-nii Revizori să observe toate și treacă la proces verbal de inspecții școlare de această categorie."

Se observă la p. 4 [*], că Biserica, carea este reprezentată prin Noi, în nici un caz și nicăiri n-a renunțat la edificiile sale școlare și averile sale școlare.

Gherla, din șed. cons. 10 Oct. 1922.

Nr. 3737.

Învățătorii.

Îvindu-se cazuri, în contra ordinațiilor în vigoare, că absolvenții școlilor normale au refuzat serviciul în învățământul popular; că învățătorii cursiști au fost primiți la școlile normale, ș. a., Directorul general al Ministerului Instrucțiunii din Cluj cu ord. Nr. 27949 din 20 Septembrie a. c. a dispus următoarele:

„1. Absolvenții și absolventele cu diplomă de capacitate cari nu intră în învățământ, vor fi obligați a restitui bisericii și statului cheltuielile făcute cu dânsii, dacă au fost burșieri ai școlii normale. Pentru restituirea acestor sume vor fi urmăriți pe cale legală, atât ei cât și părinții sau tutorii lor.

2. Fiecare elev la intrarea sa în școală, trebuie să prezinte direcțiunii un angajament, prin care se obligă, că

după terminarea cursurilor va servi în învățământul public primar cel puțin 10 ani și prin care mai declară, că în caz de neurmare va restitui toate cheltuielile făcute cu dânsul în cursul studiilor normale. Acest angajament va purta semnătura părintelui sau tutorului și va fi legalizată de primăria comunei respective.

Direcțiunea școlii normale va înainta aceste angajamente Consistorului și Ministerului, iar după confirmare din partea acestora, angajamentele se vor păstra în arhiva școlii.

3. Nici o înscriere în școala normală a candidaților de învățător-ajutori să nu se mai facă fără o prealabilă încuviințare Ministerială.

4. Studenții exmatriculați din vre-o școală nu vor putea fi înscriși în altă școală înainte de a fi satisfăcut toate obligamentele regulamentare.

5. Examene de capacitate de clasă și Anale nu se vor mai putea încuviința decât celor cari au frecventat cel puțin cl. VIII-a a unei școli normale."

Prezența dispozițiune spre știre și acomodare se comunică Direcțiunilor școlilor normale și tuturor învățătorilor de sub iurisdicțiunea acestui Ordinariat.

Gherla, șed. cons. 21 Oct. 1922.

Nr. 3795.

Orele de religie.

Directoratul general al Ministerului Instrucțiunii publice cu adresa Nr. 27122 comunică următoarele în chestia numărului orelor de cateheză dela școlile medii.

„Avem onoare a Vă face cunoscut, că unii catiheti dela școlile medii și superioare de comerț reduc numărul orelor de religie în mod arbitrar, prin ceace educația religioasă suferă foarte mult. Abaterea dela numărul de ore stabilit se face la interpretarea greșită a decisiunii ministeriale privitoare la instrucțiunea religioasă în școlile statului din Transilvania, care acordă catihetilor un onorar de 300 Lei anual pentru fiecare oră săptămânală socotită tot după 20 clavi, însă se trece cu ve-

cerea, că onorariul acesta special nu poate servi la normarea numărului de ore, căci instrucțiunea religioasă o fac preoții locali în baza salariului preoțesc ce li primesc dela stat, fără nici o remunerație specială.

Spre ex.: la o școală medie sunt 80 elevi ortodoxi. Catechetul va ținea nu 4 ore de religie, câte i-se remunerează (tot după 20 elevi l oră săptămânal), ci 6 ore săptămânal, conform programei analitice a respectivei școli.

Vă rugăm deci, binevoiiți a arăta D-ilor preoți urmările cari rezultă din neglijarea instrucțiunii religioase, care va fi considerată ea transgresiune disciplinară și va fi pedepsită amăsurat 4 IL din Decisiunea Ministerială Nr. 68193—1921."

Ca urmare, înmulțăm tuturor profesorilor de religie, ca stând la înălțimea chemării lor să-și facă datorința oficiului lor nu din considerații de a evita transgresiunea disciplinară pomenită, ci purcezând din o concepțiune ideală a chemării lor sublimă, despre ce trebuie să fie conștii.

Gherla, din șed. cons. 10 Oct. 1922.

Nr. 3690.

Conscrierea alienațiilor mentali.

Societatea de ocrotire a alienațiilor și anormalilor mentali pe cum și a familiilor lor, cu dat 20 Octomvrie Nr. 101—1922. Ne roagă să recercăm organele bisericești subalterne, ca în dorința ce o are numita Societate de a stabili un catalog al bolnavilor de această categorie, ce se găesc la satele din cuprinsul întregului Ardeal și Bănat — în scopul de a-i ajuta, să trimită la adresa V. Moșoiu casierul Societății Sibiu (Ospiciul de Alienaiți) lista cu persoanele suferinde.

Accasta comunicându-o, recercăm pe Onorații Frați preoți să trimită la adresa de mai sus lista netericiților suferinzi — cari s-ar afla în parohiile din dieceza Noastră, raportând apoi și oficiului protopopesc concernent, din partea cărora Ni-se va susțerne și Nouă lista suferinzilor, din întreg tractul.

Gherla, din șed. cons. ținută la 24 Octomvrie 1922.

Nr. 3695.

+

Necrolog.

Cu durere aducem la cunoștința Veneratului Cler, că Onorații în Hristos Frați:

Lezar Popiu preot în pensie, fost paroh în Ufalău săsesc, a adormit în Domnul în ziua de 8 Octomvrie a. c., în anul 73 al vieții și 47 al preoției sale.

Nr. 3706.

Ioan Simon paroh în Bucurini, a adormit în Domnul în 9 Octomvrie a. c., în anul 64 al vieții și 39 al preoției sale.

Nr. 3835.

Onorat Frațiile Voastre să faceți pentru odihna sufletelor adormiților Frați rugăciunile la altarul Domnului. Gherla, la 20 Octomvrie 1922.

CONCURS

pentru posturi de învățator.

1. Postul de învățator din **Coplean** (D. Cățcaului) pe lângă retribuțiunea: 300 Lei dela credincioși, cvartir și grădină restul ajutor dela stat. Nr. 3772.

2. Postul de învățator din **Dealul mare** (D. Cățcaului) pe lângă retribuțiunea: 150 Lei dela credincioși, cvartir și grădină restul ajutor dela stat.

3. Postul de învățator din **Valea Loznei** (D. Surducului) cu retribuțiunea: 120 Lei dela comunitatea bisericească, cvartir în natură; restul întregire dela stat. Nr. 3887.

Termenul concursului se fixează cu 30 Noamvrie 1922.

Petițiile împreună cu extrasul matricular de botez, diploma de învățator, atestatul de serviciu și moralitate să se înainteze senatului școlastic. Acesta făcând alegerea, va înainta act: toate scolare prin protopopul districtual. În toate locurile unde e de lipsă transcrierea ajutorului de stat să se înainteze încă: atestatul de competență comună, tabela de cvaificare a învățătorilor petiționar, liberele de plată a învățătorului ales, și petiția senatului școlastic pentru transcrierea ajutorului de stat. Protopopul districtual să ne raporteze tot atunc, ca învățătorul de mai înainte în ce zi și din ce cauză și-a părăsit postul, că ajutorul de stat până când l-a ridicat, și ca învățătorul nou ales în care zi și-a ocupat postul.

Episcop Dr. Iuliu Hossu.

Partea neoficială.**Dela „Asociațiune“.**

Nr. 1180—1922.

Convocare.

În înțelesul §-ului 23 din statute, membrii „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ se convoacă la

Adunarea generală ordinară,

ce se va ținea la Sibiu, în Sala Prefecturii județene, în zilele de 8 și 9 Noembrie n. 1922.

Programa adunării:

Mereuri în 8 Noembrie 1922, la orele 11 a. m.

Ședința I., cu următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea adunării generale,
2. Înscriserea delegaților prezenți ai despărțămintelor.
3. Raportul general al comitetului central pe anul 1921.
  - a) examinarea raportului general pe anul 1921;
  - b) cenzurarea socotelilor pe anul 1921 și proiectului de buget pe anul 1923;
  - c) înscrierea membrilor noi.
5. Prezentarea eventualelor propuneri.¹⁾

Joi în 9 Noembrie, la orele 9 a. m.

Ședința II., cu următoarea ordine de zi:

1. Raportul comisiunii alce pentru examinarea raportului general, și propunerile acestei comisiuni
2. Raportul comisiunii însărcinate cu cenzurarea socotelilor și a proiectului de buget.
3. Raportul comisiunii pentru înscrierea de membri noi.
4. Alegerea prezidentului, viceprezidentului și comitetului central pe un nou period de trei ani, 1922/23—1924/25.
5. Fixarea locului pentru ținerea adunării generale ordinare din anul 1923.
6. Dispoziții pentru verificarea procesului verbal al adunării generale.
7. Închiderea adunării generale.

După prânz la orele 4.

Ședința festivă a școliiior știlitifice-literare.

Sibiu, din ședința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și

¹⁾ Eventuale propuneri au să fie înaintate, în scris, prezidiului „Asociațiunii“, Sibiu, Strada Șaguna Nr. 6, cu 8 zile înainte de adunarea generală.

cultura poporului român“, ținută la 5 Octombrie 1922.

Dr. Vasile Suci,
vice-președinte.

Romul Simu,
secretar.

AVIZ.

Se aduce la cunoștința On. Membrii ai „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, cari doresc a lua parte la adunarea generală ce se va ținea în 8 și 9 Noembrie a. c. în Sibiu, că biletele cu reducere de 75% pe C. F. R. se vor primi dela directorii despărțămintelor respective, unde vor anunța participarea în cel mai scurt timp.

Totodată On. membrii sunt rugați a-și anunța participarea lor la această adunare Biroului central al „Asociațiunii“, str. Șaguna 6 cu cel puțin 8 zile înainte de adunare, pentruca să se poată lua măsurile necesare pentru în-cuadrare.

Biroul „Asociațiunii“.

Aducem la cunoștința D-ilor preoți și învățatori, că suntem în posibilitatea a servi cu sigilii și stam-pile pregătite, solid și din cauciuc de calitate superioară, despre ce se ia garanță.

Pregătim sigilii de tot soiul și formatul: pentru oficii parohiale, școli cu emblema statului ori fără, pentru reuniuni, cooperative, sigilii de intrare, cu un cuvânt toate ce se țin de această artă.

În librăria diecezană avem modele, după care se poate face comanda. Se pot comanda pe cale postală scriind corect textul și prin desemn dând formatul dorit. Comandele pe postă se expediază prin postă recomandată.

LIBRĂRIA DIECEZANĂ

Piața Unirii 13.